

SKIPTVET KOMMUNE

*Klart vi kan!
Kvalitet – Engasjement – Samspill*

Kommuneplan For Skiptvet kommune 2018 - 2030 **Samfunnsdelen**

09.04.2019*

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
SKIPTVET – GODE LEVEKÅR - BO SENTRALT OG LANDLIG	3
VERDIER	3
SKIPTVET MØTER FRAMTIDEN.....	4
HISTORIER	4
BEFOLKNINGSUTVIKLING	5
SKIPTVETS GJENNOMGÅENDE TEMAER.....	6
FOLKEHELSE OG LEVEKÅR	6
KLIMA OG MILJØ	6
KOMMUNENS ORGANISASJON OG ØKONOMI	7
AREALSTRATEGI OG AREALDELEN	7
DE TRE SATSINGSOMRÅDENE I KOMMUNEPLANEN.....	8
BOKOMMUNE	8
<i>Meieribyen</i>	8
<i>Omlandet</i>	9
<i>Kulturlivet</i>	10
INFRASTRUKTUR	11
NÆRINGSUTVIKLING	11
HANDLINGSDEL	12
RULLERING.....	13
PLANSYSTEM	13

Bilde på framsiden: Bygdetunet 17. mai 2009 (Unni Aastorp Haga)

*Revisjon:

09.04.2019

vedtatt i kommunestyremøte

12.08.2020

mindre endring av figur for kommunalt plansystem etter behandling av planstrategi for Skiptvet

Innledning

Skiptvet kommune sin visjon er «**Gode levekår - Bo sentralt og landlig**».

Samfunnsdelen setter fokus på livskvalitet for alle innbyggere som vil bo landlig og har god infrastruktur med transportmuligheter som gir tilgang til et stort og mangfoldig arbeidsmarked.

Kommuneplanens samfunnsdel er en langsiktig plan, med satsingsområder og strategier for kommunen som samfunn.

Om satsingsområder kan vi si: «Slik vil vi ha det»

Om strategier kan vi si: «Slik gjør vi det».

I kommuneplanens samfunnsdel er særskilte områder beskrevet under kapitlene «Skiptvets gjennomgående temaer».

Disse områder er:

- Folkehelse og levekår
- Klima og miljø
- Kommunens organisasjon og økonomi og
- Arealstrategi og arealdel

Disse er vesentlig for å ta hensyn til i framtidige utforming av satsingsområdene.

Samfunnsdelen har tre satsingsområder:

- **Bokommune, og som omfatter delområdene**
  - Meieribyen
  - Omlandet
  - Kulturlivet
- **Infrastruktur**
- **Næringsutvikling**

Skiptvet er ifølge fylkesplanens senterstruktur delt i to områder, tettstedet Meieribyen og omlandet som ligger utenfor Meieribyen. Samfunnsdelen skal sikre en forutsigbar fremtid, og legger føringer til rutiner for virksomhetsplaner med strategier på bærekraftig utvikling og samhandling.

Skiptvet – Gode levekår - Bo sentralt og landlig

Skiptvet identifiseres i Østfold som en kommune med sentral beliggenhet med nesten lik avstand i alle retninger mot andre byer.

Skiptvet kommunens visjon er:

Gode levekår – Bo sentralt og landlig

Verdier

Gjennom tidligere innbyggerundersøkelser, undersøkelser blant unge innflytterfamilier og elevundersøkelse i ungdomsskolen er det kommet fram til følgende kjerneverdier.

Skiptvet som bokommune skal ha oppmerksomhet på å være en trygg, omsorgsfull, inkluderende og nyskapende kommune.

Trygg:	tilby trygge og gode oppvekstsvilkår
Omsorgsfull:	kvalitet og god service fra private og offentlige tjeneste
Involvere:	innbyggere, frivilligheten og næringslivet
Nyskapende:	oppmerksomhet sentrumsutvikling, møteplasser, aktiviteter, næringsutvikling med bruk av kompetanse og teknologi

Skiptvet møter framtiden

Historier

Skiptvet har en gammel historie med dokumentert bosetting helt fra siste istid. Skiptvet er en landbrukskommune, men har også en industrihistorie som er vel så viktig å legge til grunn for å forstå det Skiptvet vi kjenner i dag og som legger føringer for det Skiptvet som skal utvikle seg.

Kommunevåpen:

Grunnlaget for Skiptvets kommunevåpen er et sagn fra begynnelsen av 1800-tallet som forteller om en drage. Den kom hver morgen og la seg om tårnkransen på kirken. Om kvelden fløy den til Karterudåsen. Dragen hadde man og lugg som en hest, men hadde ellers slangekropp med vinger. Det ble ikke holdt gudstjenester i kirken så lenge dragen oppholdt seg der. Til slutt ble den skutt med en forgiftet pil og den falt ned i en dam øst for kirken. Etter det har brønnen alltid hatt brunt og stygt vann, og blir nå kalt Dragehullet (*kilde: Sagn fortalt av sogneprest Høegh*).

Overtroen står kanskje ikke så sterkt i det 21. århundre, men samtidig skal det ikke undervurderes hvordan sagn som beskrevet over sier noe om hvilke historier som blir viktige for å skape identitet og noe å ha tilhørighet om.

Skiptvet kirke:

Skiptvet kirke er en middelalderkirke av stein bygd mellom år 1150 og 1200. Kirke ligger på et høydedrag vest for Glomma, og kirkens alder er unik. Gjennom kirkeplassutvidelsen som blir slutført i 2019 har kirkens synlighet og tilgjengelighet blitt forbedret, og det nye anlegget bidrar til en forskjønnelse av kirkeplassen som fredete prestegården. Kirken tilhører Den norske Kirke, og tilhører i 2019 Østre Borgefylke prosti.

Bilde 1: Skiptvet kirke (*kilde: Frank van den Ring*)

Nes lense:

Glomma er svært viktig i Skiptvets historie og utvikling. Tømmerfløting og i særdeleshet sortering av tømmer på lensa var i mange år en viktig næring og arbeidsplass i Skiptvet og de andre bygdene rundt Glomma. Med økt tømmerkvantum på 1800-tallet ble flere lenser etablert, som Nes lense i Skiptvet i 1853. Med et opphold mellom 1885 og 1908 ble Nes lense en sorteringslense helt fram til 1985. Det var et stort anlegg og svært moderne i sin tid. Etter 1916 ble alt tømmeret samlet og sortert her, og i toppåret i 1930 ble i alt 9,8 millioner stokker sortert.

Nes lense var den største arbeidsplassen i distriktet i årene 1908-1937, og i 1926 stod hele 584 arbeidere på lønnslisten og 176 var fra Skiptvet. De som arbeidet på lensene ble kalt «kræbbe», og sesongen varte fra mai til november.

Lense historien er viktig for å forstå Skiptvets utvikling, kultur og identitet. Mange forbinder Skiptvet med landbruk, men lensa som den største arbeidsplassen og i den tiden tømmerfløtingen var på sitt største gjør at Skiptvet har like fullt hatt en arbeiderklasse som i byene på samme tid, like mye som et bondesamfunn. Dette er vesentlig for å forstå det Skiptvet er i dag, og som er en stolt historie å ta med i utviklingen av kommunen de neste årene.

Vamma kraftverk:

Kraftverksanlegget i Vamma er Norges største elvekraftverk. Utbyggingen startet i 1907. I 1915 fullførte Hafslund første byggetrinn og satte i drift de to første aggregatene. I perioden 1967 – 1971 ble kraftverket komplettert. E-CO som ny eier skal fra 2019 ta i bruk den nye turbin «Vamma 12».

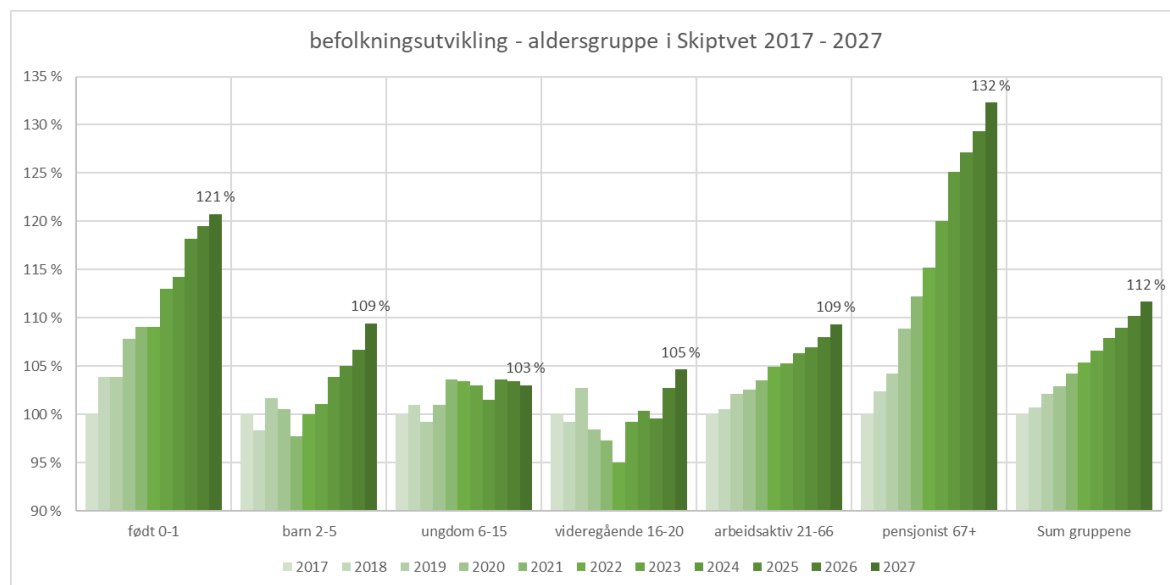
Befolkningsutvikling

Tabellen viser framskrivning av KS fra 2017.

Grafen viser utvikling per aldersgruppe for det kommende 10 år. Totalt er det ventet 4224 innbyggere i 2027.

Aldersgruppe «født» 0-1 år har stor vekst og «pensjonist» 67+ år har størst vekst. Andre grupper imellom viser mindre vekst.

Begge særskilte grupper «født» og «pensjonist» skal gi utfordringer for Skiptvet kommune for videre utvikling.

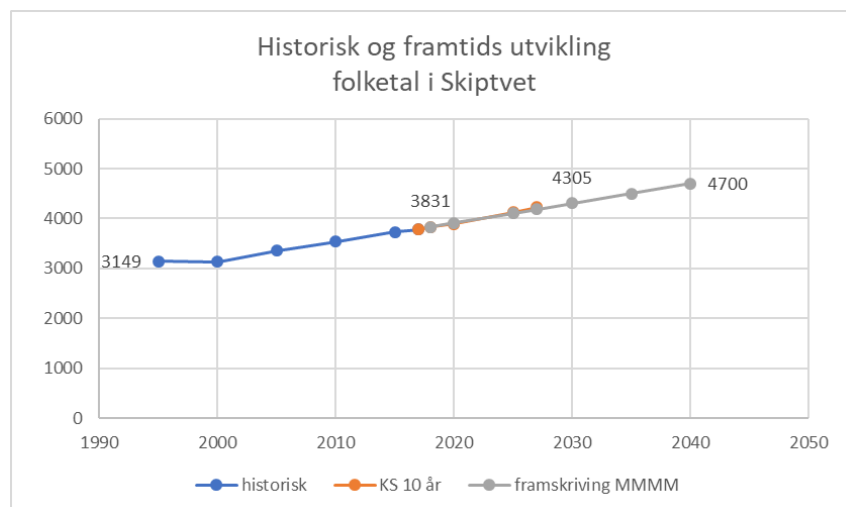

Graf 1: framskrivning per aldersgruppe for perioden 2017 - 2027.

Snitt framskrivning for

«født 0-1»	+ 21 prosent,
«barn 2-5»	+ 9 prosent,
«ungdom 6-15»	+ 3 prosent,
«videregående 16-20»	+ 5 prosent,
«arbeidsaktiv 21-66»	+ 9 prosent,
«pensjonister 67+»	+ 32 prosent.
«sum gruppene»	+ 12 prosent,

I grafen 2 nedenfor illustreres folketallsutviklingen fra 1995 og fram til 01.01.2018 med 3831 innbyggere og framskrivning til og med 2040, da er estimat 4700 innbyggere. (etter SSB fra 2018). Etter avslutning andre kvartal i 2018 er folketallet 3799.

Graf 2: historisk og framtidens folketallsutvikling

Historisk sett er snitt folketallsvekst 0,9 prosent per år.

Framskrivning går ut fra snitt 1,0 prosent per år.

Folketallsvekst i 2017 i Skiptvet var 1,3 prosent.

Skiptvets gjennomgående temaer

Folkehelse og levekår

Kommunen er en viktig folkehelseaktør sammen med andre og har utarbeidet kommunedelplan for folkehelse med hovedsatsing:

Øke mestring av egne liv og helse

En av de viktigste grunnpilarene i samhandlingsreformen er **forebyggende arbeid**. Mye av ansvaret for dette ligger på kommunene. Med knappe ressurser til rådighet er det viktig å iverksette de tiltakene som har størst effekt. For å finne frem til hva som er det viktigste å arbeide med å kunne bedre folkehelsen i Skiptvet ble det utarbeidet en egen plan for folkehelsearbeidet og opprettet et eget folkehelseråd for kommunen.

Folkehelserådet representerer medarbeidere i kommunen på tvers av kommunens virksomheter, og hver virksomhet har ansvar for å ha fokus på folkehelse i sitt arbeid.

God fysisk og psykisk helse er en nøkkelfaktor til et godt liv. Innføring av hverdagsmestring og bruk av **velferdsteknologi** er en riktig satsing for å kunne møte morgendagens utfordringer.

Forutsetningene for at det skal være mulig å drive med fysisk aktivitet må følges opp i arealplanen.

Kommunen får større utfordringer med konsekvens av høy andel av befolkningen som bruker medisin for livsstilssykdommer (diabetesmedisin og hjerte-/karsykdommer). Det er derfor viktig med tidlig innsats og forebyggende tiltak for å forebygge ressurskrevende oppgaver knyttet til rus, demens og psykiske lidelser.

Kommunen skal følge opp nasjonale føringer for å styrke barn og unges interesser i kommunale planprosessen og ivareta FNs barnekonvensjon. Kommunen skal organisere planprosesser slik at barn og unge blir involvert i planleggingen.

Tidligere innbyggerundersøkelse fra 2011 viser at innbyggere i kommunen er fornøyd med å være i Skiptvet. Kommunens folkehelseprofiler over flere år viser utfordringer på noe viktige momenter. Kartlegginger viser at det er vesentlig sammenheng mellom utdanningsnivå og helse. En av temaer er at 33 prosent av ungdom i Skiptvet ikke fullfører videregående skole (kilde: Folkehelseinstituttet rapport 2014-2016). Dette er dårlige enn landets gjennomsnittet 22 prosent. Undersøkelser viser at sannsynligheten er stor for at en som fullfører videregående skole klarer seg bedre. Den kunnskapen skal brukes videre i handlingsdelen for oppvekst.

Klima og miljø

Klima:

Det er lagt klare sentrale føringer for tettstedsutvikling i Norge, og Skiptvet kommune vil følge opp disse. Kommunen skal sammen med resten av landet bidra med å nå målet om kutt i utslipp av CO₂ i 2030, i henhold til *Parisavtalen* fra 22.04.2016 og EUs mål. Aktuelle tiltak er mer kollektivtransport, redusert bruk av biler, billigere og bedre elbiler, biogass, solenergi og vind. Bedre infrastruktur for gående og syklende. Det bør legges godt til rette for bruk av buss og transport til togforbindelse i Askim.

Kommunedelplan for Klima og Energi har som hovedsatsing:

Legge til rette for at utbyggere og innbyggere velger miljømessig gode løsninger i hverdagen.

Denne planen skal vise disse mulighetene til nyskaping, bedre og smartere byer, tettsteder og lokalsamfunn i regionen med hensyn til utslipp og klimatilpasning også.

Undersøkelser av Norges bondelag viser at landbruk krever mye energi. Aktuelle nye energikilder er bioenergi og solcelle.

Skiptvet kommune er medlem i Klima Østfold og skal satse på å rullere regionalplan for klima og energi. I tillegg ser kommunen at det er like viktig å være med på samarbeid

med ulike instanser og nivåer, fordi arbeidet ikke er bestemt av regionale og nasjonale grenser.

Miljø:

Det skal ivaretas og settes krav til utforming, kvalitet og estetikk i alle virksomheter og miljø der Skiptvet kommune har ansvar, eller innflytelse på. Estetikk må spesielt sikres og ivaretas i alle miljøer der barn og unge ferdes og oppholder seg.

«*Vakre tanker og handlinger vokser i vakre omgivelser.*»

Kommunen skal ta vare på sine natur- og vannområder i mest mulig sammenhengende struktur. Dette kombineres med løsninger for overvannshåndtering som tiltak for klimatilpasning.

Storesand naturreservat er det eneste området i kommunen som er vernet etter naturvernloven. Området er meget viktig som trekk- og overvintringssted for ande- og vadefugl.

På andre side av kommunegrense i Glomma ved Nes Lense ligger Lysakermoa naturreservat i Eidsberg kommune. Området er mest kjent som raste- og trekklokalitet for svaner, ender og vadefugler.

Breidmosen og området rundt, langs Lundsveien mot Våler, er både turområde og habitat for skogsfugler.

Kommunens organisasjon og økonomi

Organisasjon:

Skiptvet kommune består pr 2018 som organisasjon av rådmannens stab, sentraladministrasjonen med ansvar for bolig- og næringsutvikling, og fire virksomheter:

- Innbyggjerservice
- Oppvekst
- Pleie og omsorg
- Plan Landbruk og Teknikk

Slagordet for kommunen som organisasjon er: «**Klart vi kan!**» som er en del av logoen.

Organisasjonens slagord er: *kvalitet, engasjement og samspill.*

Sikkerhet og beredskap:

Skiptvet kommune ivaretar sine plikter etter sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt ved å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser med videre oppfølging i kommunes beredskapsplaner. Kommunen samarbeider med aktuelle instanser både innenfor og utenfor kommunen, spesielt knyttet til tiltak.

Økonomi:

Skiptvet kommune har hittil hatt god styring med økonomien med positive resultater siden 1988. Som selvstendig kommune midt i Østfold og sentralt beliggende i Osloregionen, ønsker vi å ta del i den veksten som skjer og samtidig utvikle kommunens attraktivitet og fortrinn.

For å lykkes med dette er fortsatt god styring og forvaltning av økonomiske ressurser nødvendig.

Skiptvet kommune har fastsatt følgende langsiktige og overordnede mål for økonomi:

- **Netto driftsmargin** som er i tråd med anbefalte mål fra sentrale myndigheter
- **Gjeldsgraden** skal utgjøre en avgrenset del av driftsinntektene.
- **Omløpsmidlene** (midler som er til disposisjon innen 1 år) skal utgjøre en bestemt andel av driftsinntektene.

Arealstrategi og arealdelen

Samfunnsdelen er premissleverandør for utarbeidelse av arealdelen.

Fylkesplanen:

Arealstrategien skal ha et 40-årsperspektiv for å skape et tilstrekkelig langsiktig og

overordnet perspektiv som grunnlag for en forutsigbar og god arealforvaltning. Det gis føringer for videre utvikling for bolig, service og handel. Fylkesplanen bruker ord tettsted og omland for å uttrykke langsiktig strategisk planlegging innenfor og utenfor senterstruktur. Omlandet er i Skiptvet landbruksområder, grender og gardstun rundt om Meieribyen som tettsted.

Skiptvet kommune skal være en kommune som ivareta klima, natur og kulturlandskap i langsiktige arealplanlegging både i tettbebygde og spredt bebygde strøk. For hvert satsingsområde vises både strategier og arealstrategier.

De tre satsingsområdene i kommuneplanen

Bokommune

**Skiptvet skal være attraktiv for bosetting og næringsliv.
Målet er at innbyggertall i kommunen skal øke minst 1 % per år.**

Skiptvets sentrale beliggenhet gjør at avstanden til alle byene i Østfold og veien til Oslo er kort. Liggende mellom E6 og E18 og med kort vei til jernbane i Askim og Sarpsborg kommer man seg raskt til mange sentrale steder.

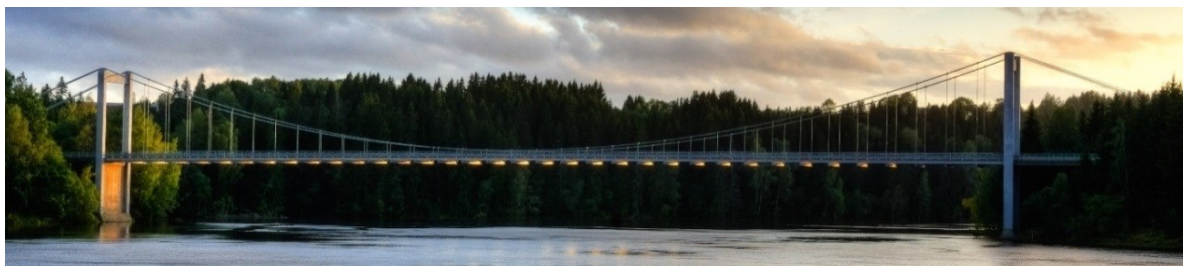
Telemarksforskningens analyse for Indre Østfold viser: ca. 49 prosent av befolkningen 20-66 år i Skiptvet pendler ut av kommunen for å jobbe (2012).

Skiptvet er en landbrukskommune med til sammen om lag 100 aktive gårdsbruk. Det er lite industri og de fleste arbeidsplasser er innenfor offentlig virksomhet. Skiptvet kommune er den største arbeidsgiveren i kommunen. Det er en framtidsrettet og allsidig arbeidsplass med omtrent 356 ansatte i helt og deltidstillinger som utgjør omtrent 285 årsverk (2018). De fleste ansatte yter tjenester i direkte kontakt med kommunens innbyggere. Kommunen har et mangfold av tjenester og det meste av ressursene går til barn, helse og omsorg. Vamma kraftverk i Glomma har historisk verdi, men ikke minst at ca. 1,5 prosent av landets strøm fra vannkraft kommer herifra.

Skiptvet har en fantastisk natur med rike muligheter til fritidsaktiviteter igjennom hele året. Lysløypa brukes flittig både sommer og vinter. Når det er snø, er skiterrenget innbydende med oppkjørte løyper. Bergsjø badeplass og Glomma med alle dens muligheter innbyr til aktiviteter

Vi har ett mangesidig kultur- og aktivitetstilbud i Skiptvet, og mange lag og foreninger som gjør at de som ønsker det kan finne sin aktivitet.

Det er til sammen om lag 400 hytter i kommunen. De fleste i fin beliggenhet nær Glomma.

Bilde: kveld ved Vammabrua – bindeledd mot Askim og videre (kilde: Evgeny Kunnikoff)

Satsingsområdet bokommune deles opp i tre delområder, Meieribyen som tettsted, omlandet og kulturlivet:

Meieribyen

Meieribyen er det sentrale tettstedet i Skiptvet.

Meieribygningen ble bygget i 1914-15 langs Storveien som første bedrift for levering av

melk. Den var i området for dagens pizzakrok. Bygningen trekkes fram som en markør i sentrum som har vært vesentlig for tettstedets utvikling og har stedet gitt navn.

Skiptvet har ett sentrum, "Meieribyen", en kirke og to skoler - alt i nær tilknytning til sentrum. Kommunen og sentrum har de siste åra gjennomgått en strek vekst. Byen er kvalifisert i regional sammenheng som et områdesenter med mellom 1000 - 5000 innbyggere.

I tillegg er mesteparten av forretninger og annen småindustri lokalisert hit samt alle offentlige kontorer, servicefunksjoner, unntatt en privat barnehage som ligger ved Grønnlund langs fylkesvei 115.

Over tid ble det gjort tiltak for å sikre ulike trafikanter knyttet til fylkesvei 115 Storveien, som hovedtrafikkveien gjennom kommunen og byen. Veien deler og binder sammen bygda.

Kommunen har full barnehagedekning, og i alt fire barnehager. Skolen er tredelt ved at Vestgård skole er for 1. til 4. klassetrinn (cirka 200 barn), mens Kirkelund har mellomtrinn fra 5. til 7. og ungdomstrinn fra 8. til 10. klasse (cirka 300 elever).

Kommunen har god kvalitet og tilbud med kapasitet innenfor pleie og omsorg i Meieribyen, sammen med andre boformer er utarbeidet i boligsosialhandlingsplan.

Variert boligutvikling skal i hovedsak være i Meieribyen. Dette vil gi en ønsket fortetting og attraktivt sentrum, samt en positiv effekt på klima med redusert biltransport.

Strategier for Meieribyen:

- Kommunen har sine offentlige tjenester, som barnehage, barne- og ungdomsskole, helse- og omsorgstilbud på plass med framtidsrettede løsninger med kvalitet.
- Kommunen fremmer folkehelse gjennom god tilgjengelighet for alle, tilpassende boliger og gode muligheter for å ivareta egen helse gjennom fysisk aktivitet og sosial kontakt i bolig- og nærmiljø.
- Kommunen bidrar til variasjon i boligtyper med hensyn til størrelse, eierform og pris for å møte prioriterte gruppers behov i et presset boligmarked.
- Skiptvet kommune skal samarbeide med næringslivet å utvikle sentrum videre med varierte tilbud for opphold.
- Skiptvet kommune skal regulere større sammenhengende boligfelt i sentrum.

Arealstrategi for Meieribyen:

- Boligutvikling for ulike boligtyper med hensyn til aldersgrupper.
- Eneboliger/tomannsboliger plasseres utenfor området langs Storveien og andre boligtyper og næringsbebyggelse langs begge sider av Storveien.
- Fortetting gjennom høyere utnyttingsgrad og transformasjon, i hovedsak knyttet til Storveien.

Omlandet

Levende bosetting i kulturrikt omland.

Skiptvets omland har tradisjonelt sett identitet og attraktivitet i stor grad basert på bokvalitet knyttet til landlige omgivelser og muligheter for friluftsliv.

Skiptvet kommunen vil fremdeles satse på å beholde levende bosetting i omlandet og spesielt på gårdstun. Gårdstun som finnes, ligger godt etablert i kulturrikt landskap med gode infrastruktur. Det er en kort vei til Meieribyen for å nytte sentraliserte offentlige og private tjenester samt forretninger.

Dem østre delen nedover mot Glomma er preget av menneskenes virke med hus og dyrka mark og det er naturlig å tilpasse for eksempel spredt bebyggelse her. Den vestre delen preges av sammenhengende skog- og utmarksområder som har stor betydning for blant annet vilt, friluftsliv og biologisk mangfold. Disse vestlige områdene må ses i

sammenheng med tilsvarende områder i Våler, Spydeberg og Hobøl. Dette store utmarksområdet på grense mellom de fire kommunene utgjør meget viktige naturområder i denne delen av Østfold, og vi må være bevisst vårt ansvar for å ta vare på slike områder innenfor vår kommune.

I omlandet er fremdeles aktivt landbruk med blandet imellom attraktive gårdstun i et variert kulturlandskap. Dette medfører trykk på prisene på landbrukseiendom. For de som bor i omlandet er det fremdeles kort vei til sentrum.

Strategier for omlandet:

- Bosetting i omlandet skal spesifiseres med oppmerksomhet på bevaring av kulturlandskapet og kulturmiljø.
- Nåværende infrastruktur ivaretas.

Arealstrategi for omlandet:

- Boligutviklingen i hele kommunens omland skal fremdeles være mulig med maks 10 % av total boligbygging i kommunen (Dette er i praksis cirka 10 boliger i en fireårs periode).
- For omlandet langs Glomma og store bekker skal effektiv strandsone gi premisser for differensiert strandsoneforvaltning for bosetting og næring.
- Strategi for å opprettholde gårdstunstrukturen for attraktiv bosetting

Kulturlivet

Tett samarbeid med lag og foreninger og med frivilligheten for å videreutvikle kulturlivet.

I Skiptvet er det et vell av lag og foreninger sett i forhold til størrelse og innbyggertall, men så er også dette grunnpilaren for et aktivt kulturliv og felleskap. Det er de tradisjonelle aktivitetene som idrett, korps, kor, barne- og ungdomsarbeid og jeger- og fiskeforening, samtidig som det er et stort miljø rundt motoraktiviteter, ulike trossamfunn, historielag og et eget Nes lenseteater. Frivilligsentralen bidrar med ulike tjenester og aktivitetstilbud rettet først og fremst mot eldre, men også unge og flykninger.

Kultur skal være samlende, men for å ha et godt og utviklende kulturliv må frivilligheten dyrkes og koordineres, og med et stadig økende tilbud og på andre arenaer enn tidligere er dette utfordrende både nå og framover. Tradisjoner skal ivaretas og Skiptvet Bygdemuseum og Nes Lensemuseum er gode eksempler på at historien videreformidles.

Det er viktig for Skiptvet kommune å ha et godt samarbeid med alle lag og foreninger som fremmer aktivitet for barn og unge. Samtidig skal det også legges til rette for at det er mulig å ha gode kulturelle tilbud også for de som ikke ønsker å delta i de organiserte tilbudene. Både biblioteket, ungdomsklubben, skateanlegg, akebakken og skøytebanen er arenaer for dette.

Skiptvet kirke har vært og er viktig kulturbærer og kulturformidler i kommunen. Kirkebygget er godt egnet til flere ulike kulturaktiviteter.

Det skal utvikles gode møteplasser i Skiptvet for å kunne dyrke alle typer interesser, samt kunne få gode opplevelser igjennom konserter, teater, utstillinger, debatter og fysisk aktivitet. Kommunen kan legge til rette også være arrangør, men de beste opplevelsene får vi når alle bidrar med sitt engasjement.

Strategier for kulturlivet:

- Kommunen skal bidra med videreutvikling det etablerte samarbeid mellom Skiptvet kommune, frivilligheten samt lag og foreninger
- Nes Lense ivaretas som viktig kulturområde for Skiptvet langs Glomma.
- Tilrettelegge, videreutvikle og plassere kulturtjenester på en slik måte at det er lett tilgjengelige møteplasser.
- Tilbud for fritidsaktiviteter som ikke er organisert er viktig.

- Sikre befolkningen muligheter til å komme ut i naturen, ved å tilby turkart med merkede stier og løyper.

Arealstrategier for kulturlivet:

- Sammenkobling gang- og sykkelvei og lysløype
- Sikre grønnsstrukturer for friluftsliv (nærmiljø for lekeplasser og opphold)

Infrastruktur

Bygge infrastruktur som støtter økonomisk utvikling og livskvalitet.

Infrastruktur er en av grunnleggende satsingsområder for å koble sammen andre slik at Skiptvet kan være en god bokommune.

Både i tett og spredt bebygde strøk har Skiptvet utviklet seg videre samt med nye teknikker for utforming og drift av vann, avløp og fibernett i et nettverk som går utover kommunale grenser.

I tråd med boligutvikling skal kommunen sørge for at nettverket er i stand etter gjeldende lovverk.

Kommunen har utarbeidet normer for både veier, vann og avløp.

Avløpsanlegg i Meieribyen er under vurdering for planlegging av en trykkledning til Askim i kombinasjon med prosjekt for gang- og sykkelvei.

Teknisk utvikling krever mer kapasitet i datanettverk. Det betyr at fibernett er ved siden av mobilnett et vesentlig utviklingstiltak.

Overvannshåndtering blir enda viktigere med hensyn til klimaendringer og større regnbyger i kortere tid. I både vei- og VA normen av kommunen er det tatt med krav for utforming av tiltak for overvannshåndtering ved detaljplanlegging og utbyggingsplaner.

Offentlig transport eller kollektiv transport er stor oppgave i Skiptvet med mange pendlende arbeidere fra kommunen til andre byene rundt omkring og til Oslo. Det nye fylket Viken fra 01.01.2020 bør vurdere rutetider til buss med gode koblinger mot jernbanen i Askim, Sarpsborg og Moss. Det vil komme ny intercitylinje på Østfoldbanen som vil påvirke tilbudet både nord og sør for Skiptvet, og E18 er under utbygging mot Oslo.

Gang- og sykkelveier er godt og nesten komplett utformet og tilrettelagt i Meieribyen. En større utfordring er planlegging og tilrettelegging av gang- og sykkelveier som kobler sammen andre byer utenfor kommunen til Askim i nord og Svinndal i sør.

Strategier for infrastruktur:

- Skiptvet kommune skal bygge ut fibernett til alle husstander i kommunen.
- Oppgradere veier, vann og avløp i boligfelt i henhold til kommunale normer
- Overvannshåndtering tilpasses klimaendringer
- Aktivt samarbeid med parter om videre utvikling av veier, gang- og sykkelveier og sikring i Regional Transportplan.
- Skiptvet kommune skal arbeide for bedre buss- og togforbindelse
- Skiptvet kommune skal arbeide for utbygging av E18 mot Oslo.

Næringsutvikling

Utvikle det etablerte næringslivet og stimulere gründere.

Press på jordvern i en landbrukskommune:

Skiptvet kommune ønsker å ha et aktivt miljøvennlig landbruk som fokuserer på utvikling av næringen og samtidig søker om å verne dyrket mark.

Kommunen vil fortsette å yte best mulig service til landbruks- og skognæring. I tillegg vil man blant annet, gjennom aktivt bruk av bygdeutviklingsmidler og andre statlige finansieringskilder, være med på å utvikle og støtte tilleggsnæringer og nisjeproduksjoner.

Annen næringsutvikling:

Skiptvet har et næringsliv som for øvrig er konsentrert om handel, servicetjenester (håndverkere) og mindre næringsvirksomheter.

Det er viktig at de allerede etablerte virksomhetene gis gode vilkår til å fortsette sin drift, samtidig som en er åpen for nyetableringer.

Kommunen vil tilstrebe best mulig rådgivning og tilrettelegging i forbindelse med nyetableringer og for eksisterende næringsvirksomhet. Dette utføres delvis ved egen hjelp, og ved kjøp av tjenester fra andre, fortrinnsvis gjennom Indre Østfold Bedriftssenter AS og Askimregionens Næringssselskap AS. Samarbeidet med fylkeskommunens nærings- og ressursavdeling bør også styrkes. Med den store andel pendlere som er bosatt i Skiptvet, er en svært påvirket av hvordan næringsliv og arbeidsmarked utvikler seg i hele regionen.

For å legge forholdne best mulig til rette for næringsvirksomhet har Skiptvet kommune besluttet å bygge ut fibernett til alle næringsdrivende, boliger og fritidseiendommer i kommunen. Et velfungerende fibernett anses som en nødvendighet i et fremtidig samfunn preget av digitale løsninger for alle. Dessuten vil dette åpne for nye forretningsmuligheter for alle næringsaktører.

Strategier for næringsutvikling:

- Landbruk og landbruksrelatert næring er en vesentlig del av kommunens identitet og skal videreutvikles.
- Samarbeide med landbruket for å se på nye næring i sammenheng med andre tjenester.
- Utvikle næring knyttet til Glomma med hensyn til turisme og kultur.
- Utvikle en god rådgivingstjeneste og det interkommunale samarbeidet innen næringsutvikling.
- Utvikle gode lokaler for digital næring og forretningsutvikling.
- Skiptvet kommune skal bidra til regional utvikling av arbeidsplasser.
- Skiptvet kommune skal legge til rette for å ta imot gründere.

Arealstrategi for næringsutvikling:

- Skiptvet kommune skal videreutvikle og oppgradere sine næringsområder.
- Legge til rette for videreutvikling av handel og servicetjenester i Meieribyen.

Handlingsdel

I handlingsdelen skal det synliggjøres hver strategi med oppmerksomhet på;

Bærekraftig Utvikling og Samhandling

Tiltak med fokus på utvikling

Skiptvet kommune skal satse på en rekke utviklingstiltak med fokus på å utvikle og benytte riktig **kompetanse** og bruk av riktig og effektiv bruk av eksisterende **teknologi**.

Tiltak med fokus på samhandling

Skiptvet kommune skal satse på interne og eksterne samhandlingstiltak.

Disse tre aktuelle områdene spesifiseres i videre planlegging:

- Brukere, Innbyggere og Politikere
- Organisasjon og Medarbeidere
- Økonomi

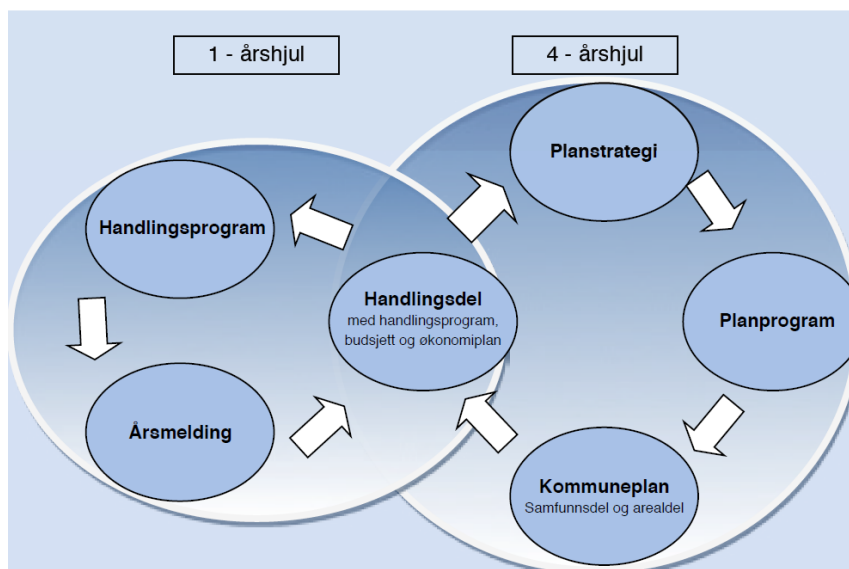
I handlingsdelen er det viktig at kommunen definerer hvilke oppgaver kommunen må løse selv, hvilke oppgaver kommunen kan løse sammen med lag, foreninger og næringslivet og hvilke oppgaver kommunen treng hjelp til fra nabokommuner/regionen,

fylke og stat for å sikre en optimal utvikling. En slik opplisting vil være et godt utgangspunkt for videre samordning med eksterne parter, som t.d. fylkeskommunen.

Rullering

Hvert år rulleres handlingsdel for samfunnsdelen og videre utarbeidede virksomhetsplaner (inkludert handlingsdel til virksomheten) i hvert fagfelt.

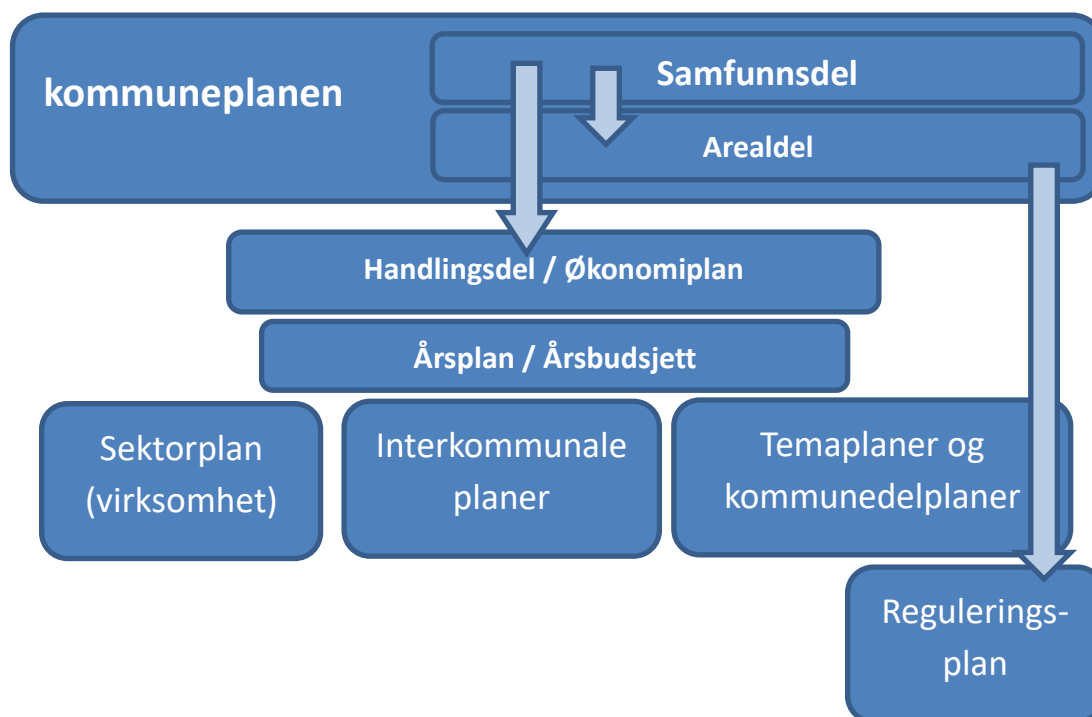
Integrert kommuneplanlegging

Figur: Ett-årshjulet som en del av handlingsdelen og 4-årshjulet som en del av kommuneplanprosessen.
(kilde: veileder for kommuneplanprosessen)

Plansystem

Samfunnsdelen viser langsiktige strategier / tiltak om hvordan kommunen skal ha orden på sine andre (tema)planer. Plansystem, her, viser sammenheng av disse planer som prioriteres i planstrategi som framlegg etter nytt kommunestyrevalg.

Figur: kommunalt plansystem for Skiptvet (revidert etter planstrategi, 2020)